

13. november 2019

Seja Državnega sveta RS

Letni poročili revizorjev EU za leto 2018

Samo Jereb, član ERS

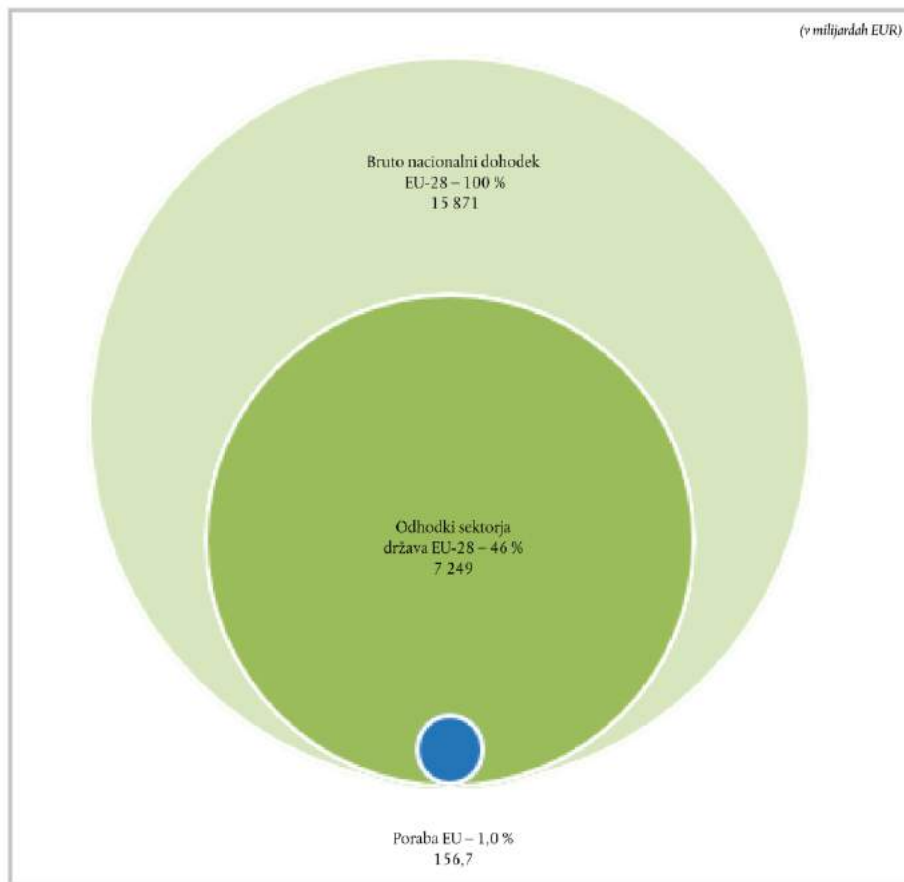

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

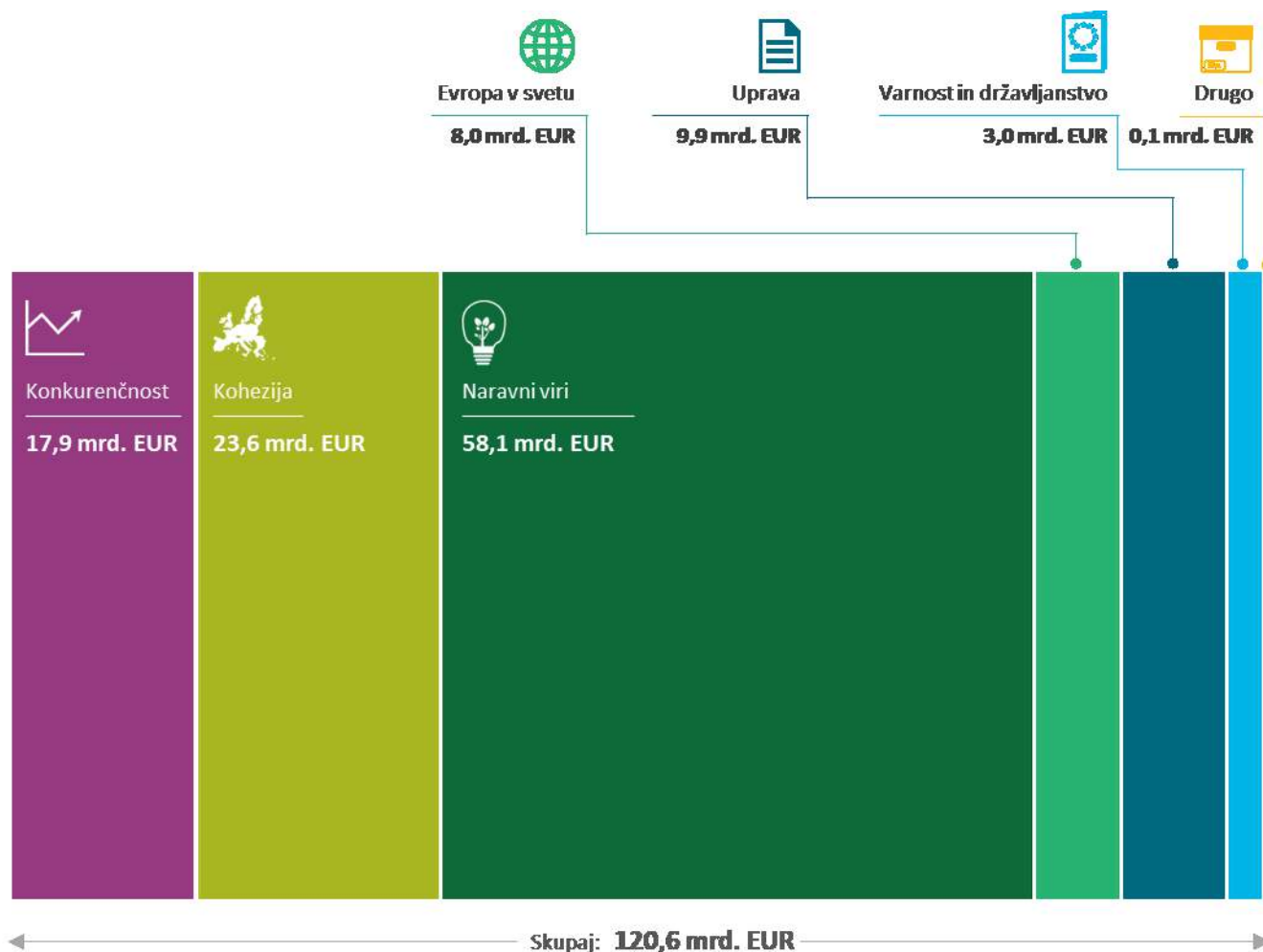
Prihodki in odhodki proračuna EU

Prihodki proračuna EU so znašali 159,3 milijarde evrov

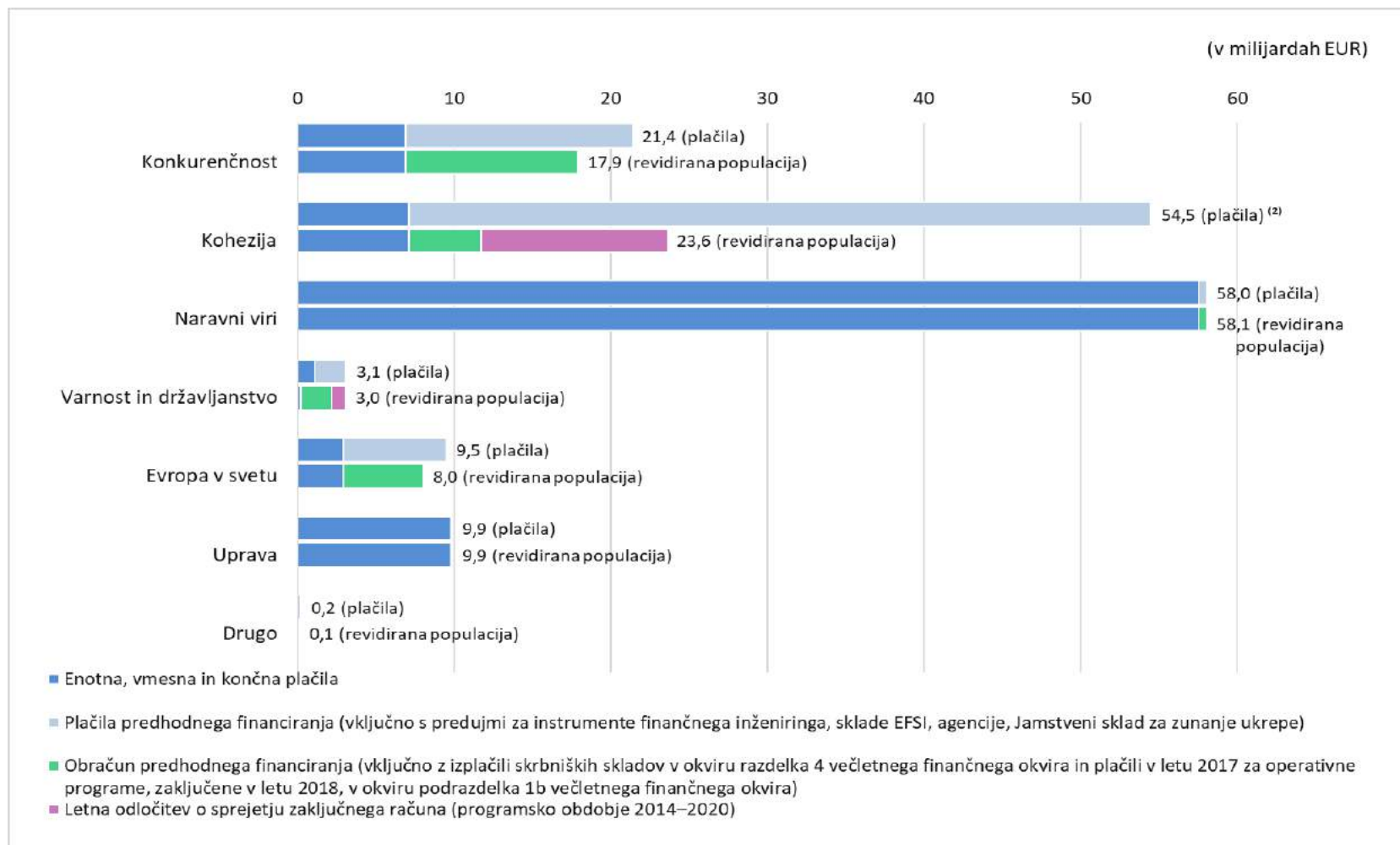
Poraba EU v letu 2018 kot delež bruto nacionalnega dohodka (BND) in odhodkov sektorja država

Revidirani odhodki za leto 2018

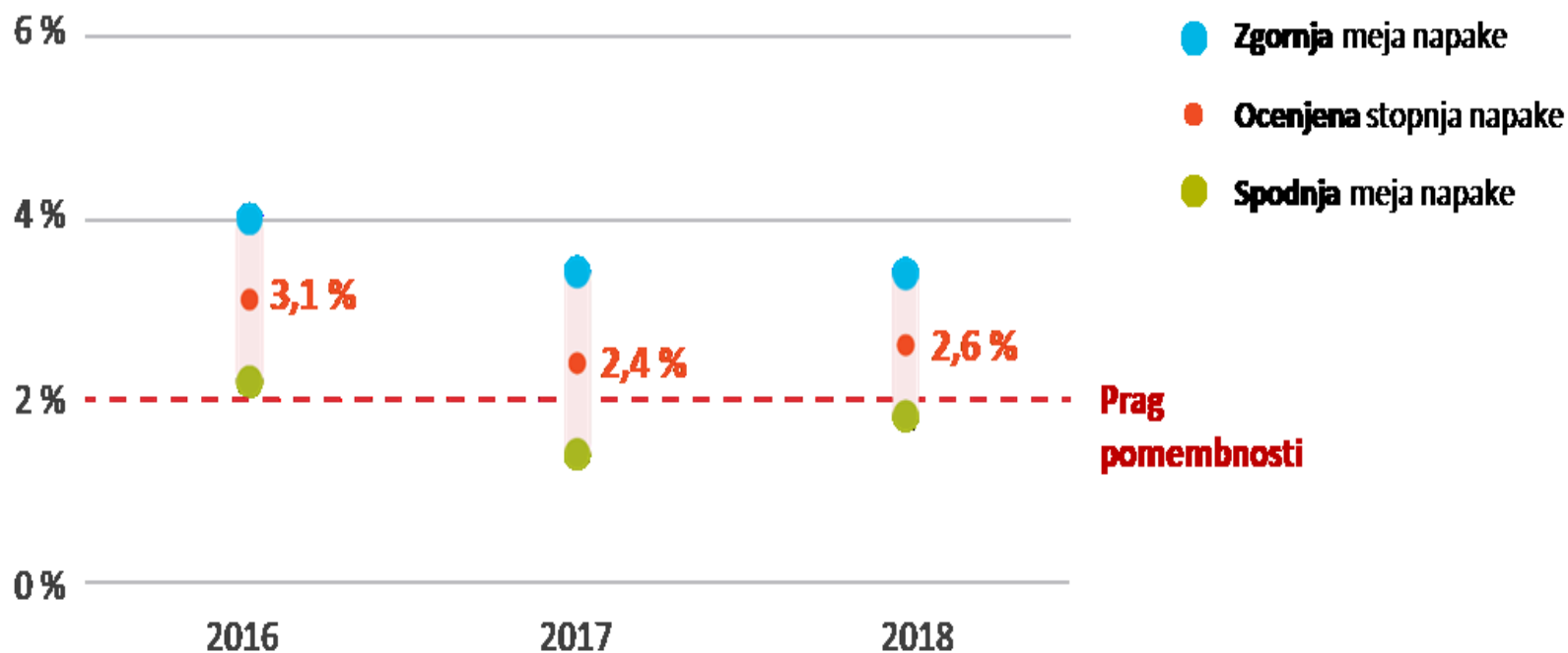
Primerjava med populacijo, ki jo je revidiralo Sodišče (120,6 milijarde EUR), in porabo EU (156,7 milijarde EUR)

Letni poročili za leto 2018 – splošne ugotovitve

- Evropsko računsko sodišče daje mnenje brez pridržkov o **zanesljivosti zaključnega računa** Evropske unije za leto 2018.
- Kot celota so bili **prihodki** za leto 2018 tako kot v prejšnjih letih **zakoniti in pravilni**.
- Leta 2018 Sodišče – že tretjič zapovrstjo – za **plačila** daje mnenje s pridržkom:
 - **odhodki v letu 2018** so bili zakoniti in pravilni, razen odhodki z visokim tveganjem,
 - **ocenjena stopnja napake v plačilih** iz proračuna EU je znašala 2,6 %, kar je znotraj obsega ocenjene napake za zadnji dve leti (leta 2017 je znašala 2,4 %, leta 2016 pa 3,1 %).
- **Poročanje Komisije o pravilnosti** je v glavnem skladno s stopnjo napake, kot jo je ocenilo Sodišče za področji Konkurenčnost in Naravni viri, za področje Kohezija pa je bila stopnja napake Komisije nižja.

Ocenjena stopnja napake za proračun EU kot celoto (obdobje 2016–2018)

Splošne ugotovitve: nepravilnosti omejene le na del revizijske populacije

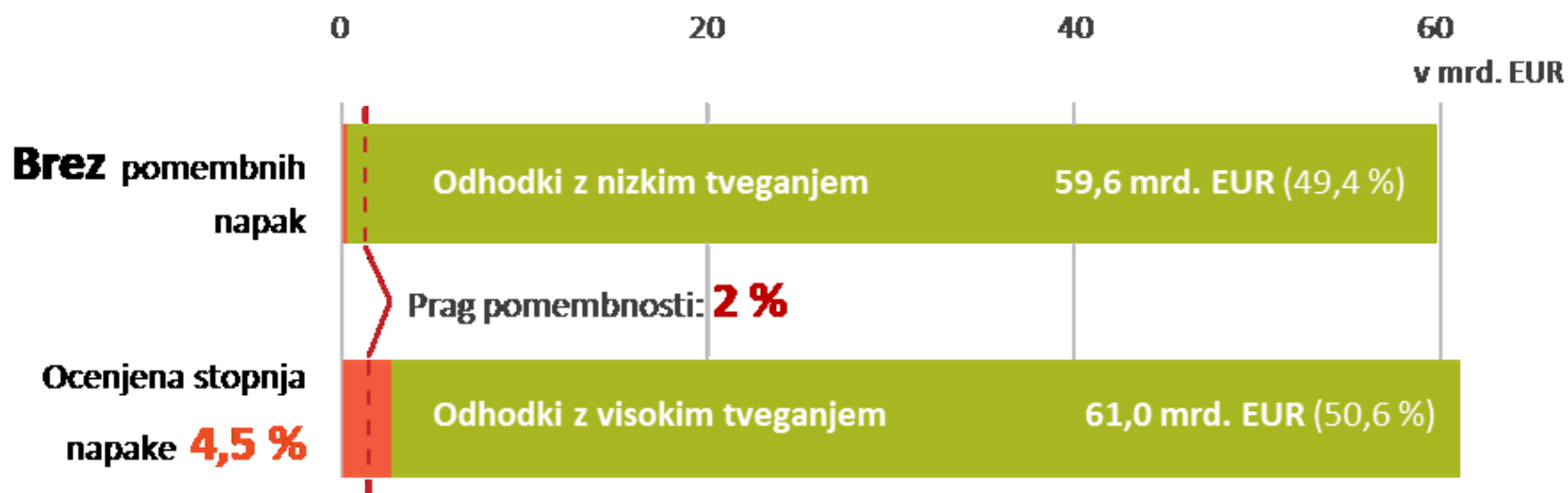
- Napake so bile omejene predvsem na **odhodke z visokim tveganjem**, pri katerih se plačila iz proračuna EU izvršujejo za povračila že nastalih stroškov upravičencev, za katera lahko veljajo kompleksna pravila za upravičenost, kar lahko privede do napak.
- Ta vrsta odhodkov je pomenila približno 51 % revidirane populacije Sodišča za leto 2018 in ocenjena stopnja napake je bila 4,5 %.
- Ocenjena stopnja napake za **odhodke z nizkim tveganjem** (ki predstavljajo preostalih 49 % populacije, ki jo je revidiralo Sodišče, in zajemajo predvsem plačila na podlagi pravic) je bila pod 2-odstotnim pragom pomembnosti.

Splošne ugotovitve: razlog za razlike v verjetnosti nastanka nepravilnosti

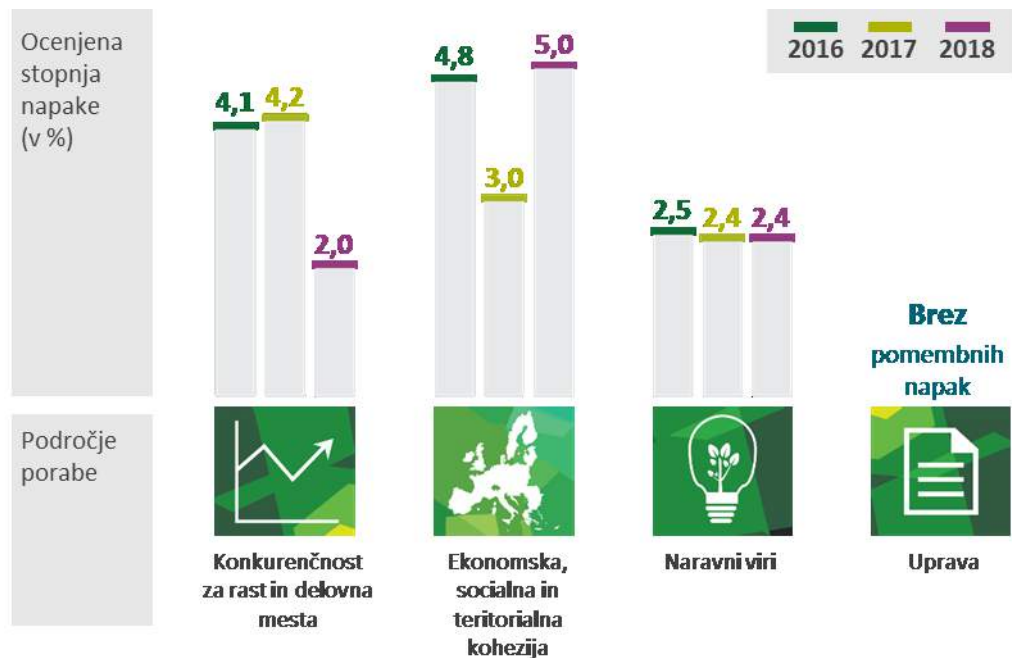
Vrsti odhodkov, pri katerih obstajata različna vzorca tveganja:

- plačila z majhnim tveganjem, večinoma **plačila na podlagi pravic**, ki temeljijo na tem, ali upravičenci izpolnjujejo nekatere (manj kompleksne) pogoje, na primer študijske in raziskovalne štipendije (na področju Konkurenčnost), neposredna pomoč za kmete (na področju Naravni viri) ter plače in pokojnine za uslužbence v institucijah EU (na področju Uprava), ter druga poenostavljena plačila (Erasmus,...)
- plačila z velikim tveganjem, večinoma **povračila stroškov**, pri katerih EU povrne upravičene stroške za upravičene dejavnosti (za katere veljajo kompleksnejša pravila), na primer raziskovalni projekti (na področju Konkurenčnost), naložbe v regionalni razvoj in razvoj podeželja (na področjih Kohezija in Naravni viri) in projekti razvojne pomoči (na področju Evropa v svetu).

V približno polovici odhodkov za leto 2018 ni pomembnih napak

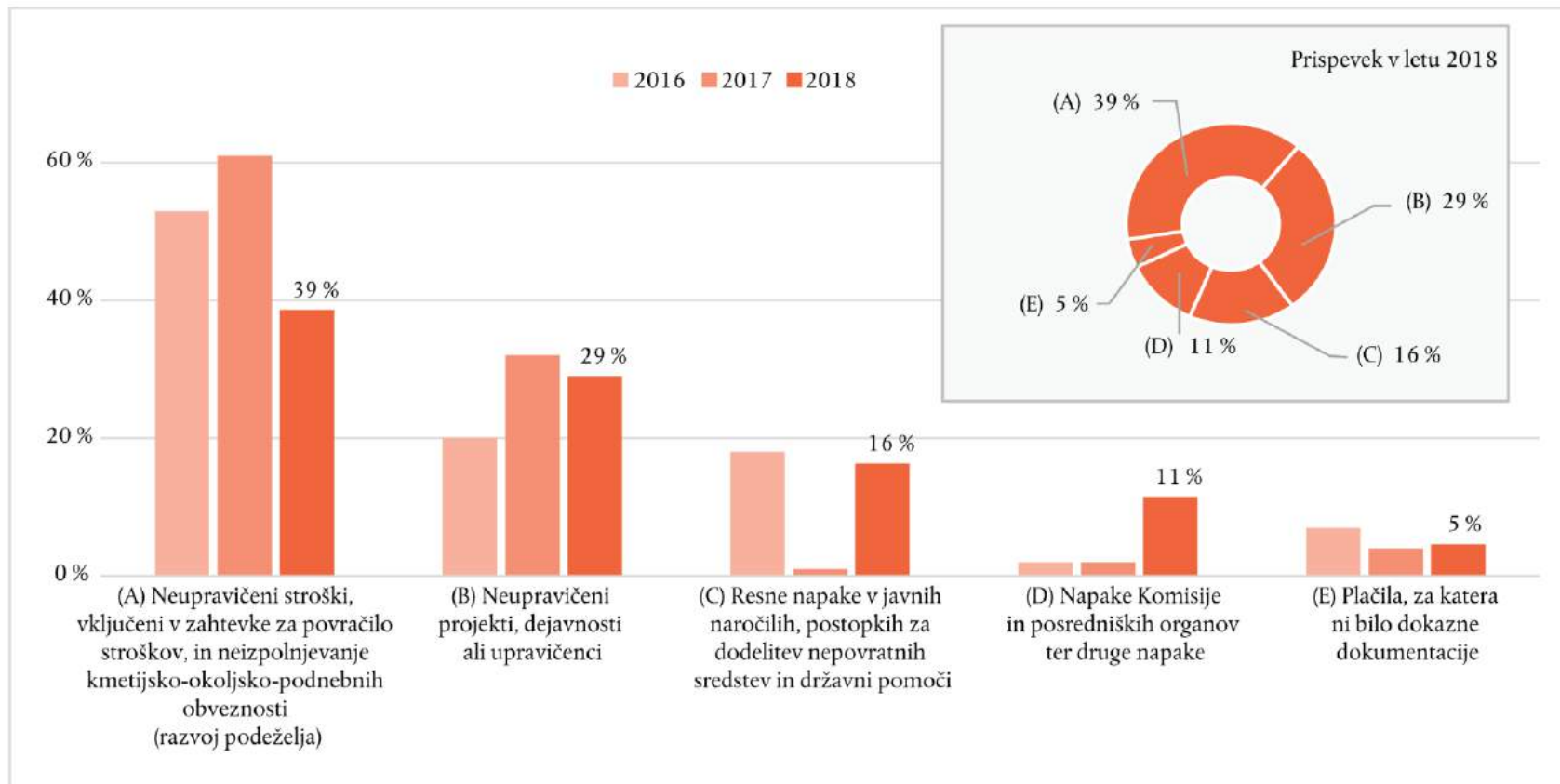
Primerjava ocenjenih stopenj napake po področjih porabe EU (obdobje 2016–2018)

Pri področju Konkurenčnost, se 95% napak nanaša na raziskave, pri drugih programih kot CEF, Erasmus, ITER, Galileo nismo ugotovili pomembnih napak.

Opomba: Ocenjena stopnja napake temelji na količinsko opredeljivih napakah, ki jih je odkrilo Sodišče s svojim delom, zlasti preizkušanjem vzorca transakcij. Za vzorčenje in oceno stopnje napake Sodišče uporablja standardne statistične tehnike (glej Prilogo 1.1 k poglavju 1 letnega poročila za leto 2018).

Prispevek k ocenjeni stopnji napake za leto 2018 za odhodke z visokim tveganjem (ki temeljijo predvsem na povračilih) po vrstah napake

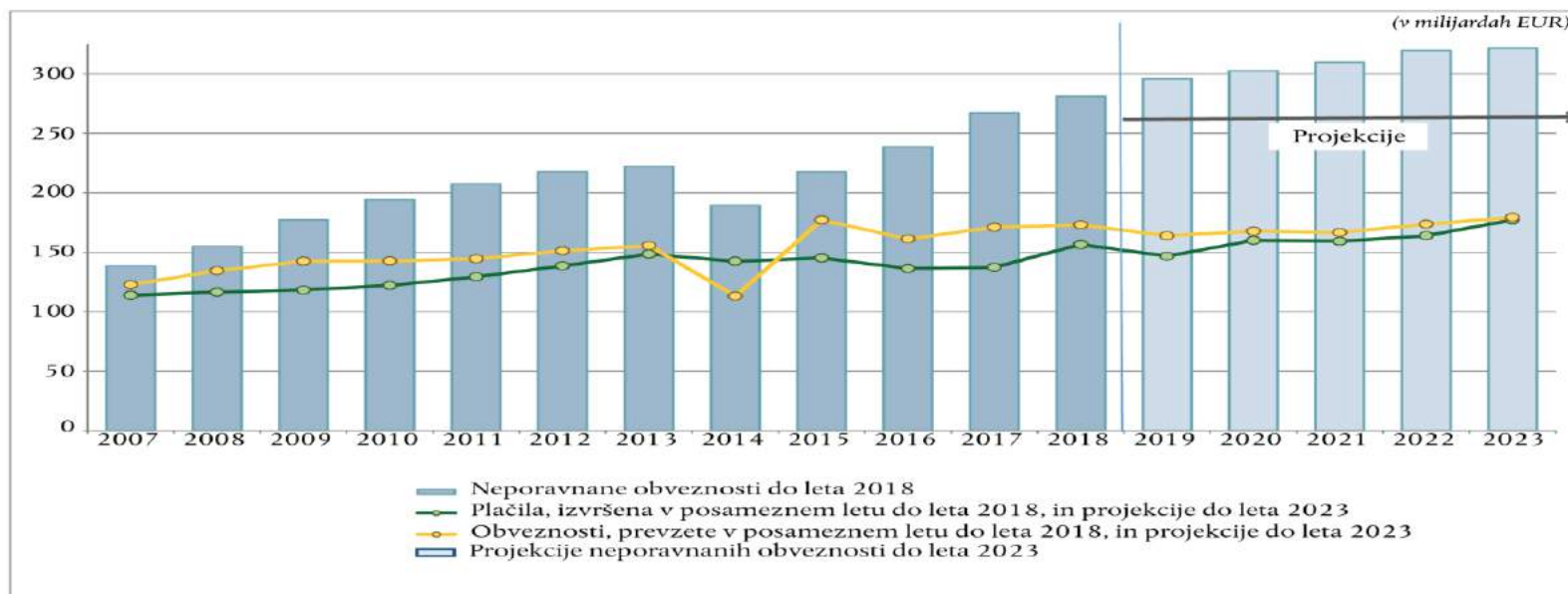

V Sloveniji pregledanih 13 primerov (7 kohezija, 5 konkurenčnost, 1 naravni viri), pri tem le 1 manjša nepravilnost (prepozen začetek postopka povračila sredstev – šele po začetku revizije UNP)

Splošne ugotovitve: prevzete obveznosti proračuna EU

- Leta 2018 je **EU prevzela obveznosti v višini 159,9 milijarde EUR** (99,5 % odobritev). **Plačila so znašala 142,7 milijarde EUR** (98,6 % odobritev).
- Posledično so se še dodatno povečale prevzete obveznosti, ki znašajo že 281 milijard € (2017: 267 milijard €) in se bodo po ocenah povečevale do 2023;

Neporavnane obveznosti, prevzete obveznosti in plačila, vključno z napovedmi do leta 2023

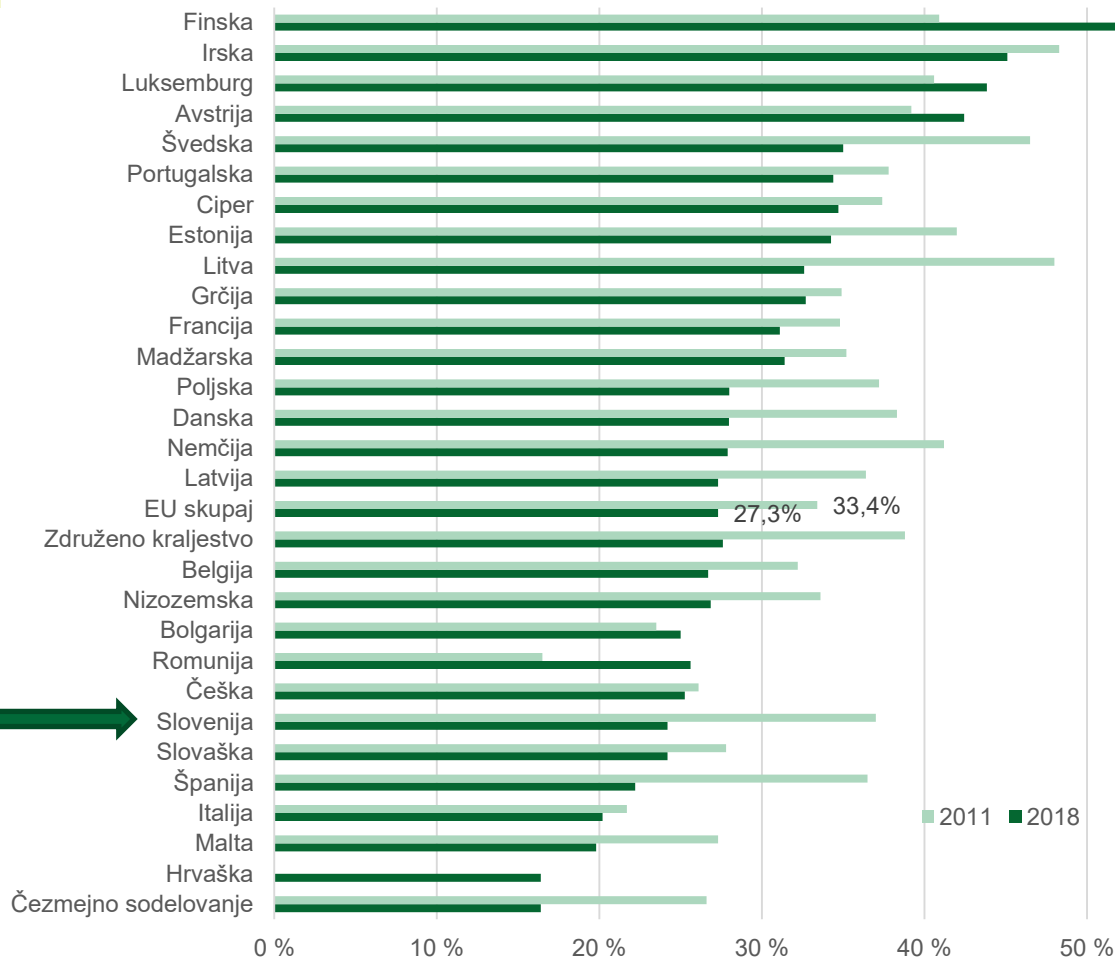

Splošne ugotovitve: črpanje sredstev ESI skladov je hitrejše

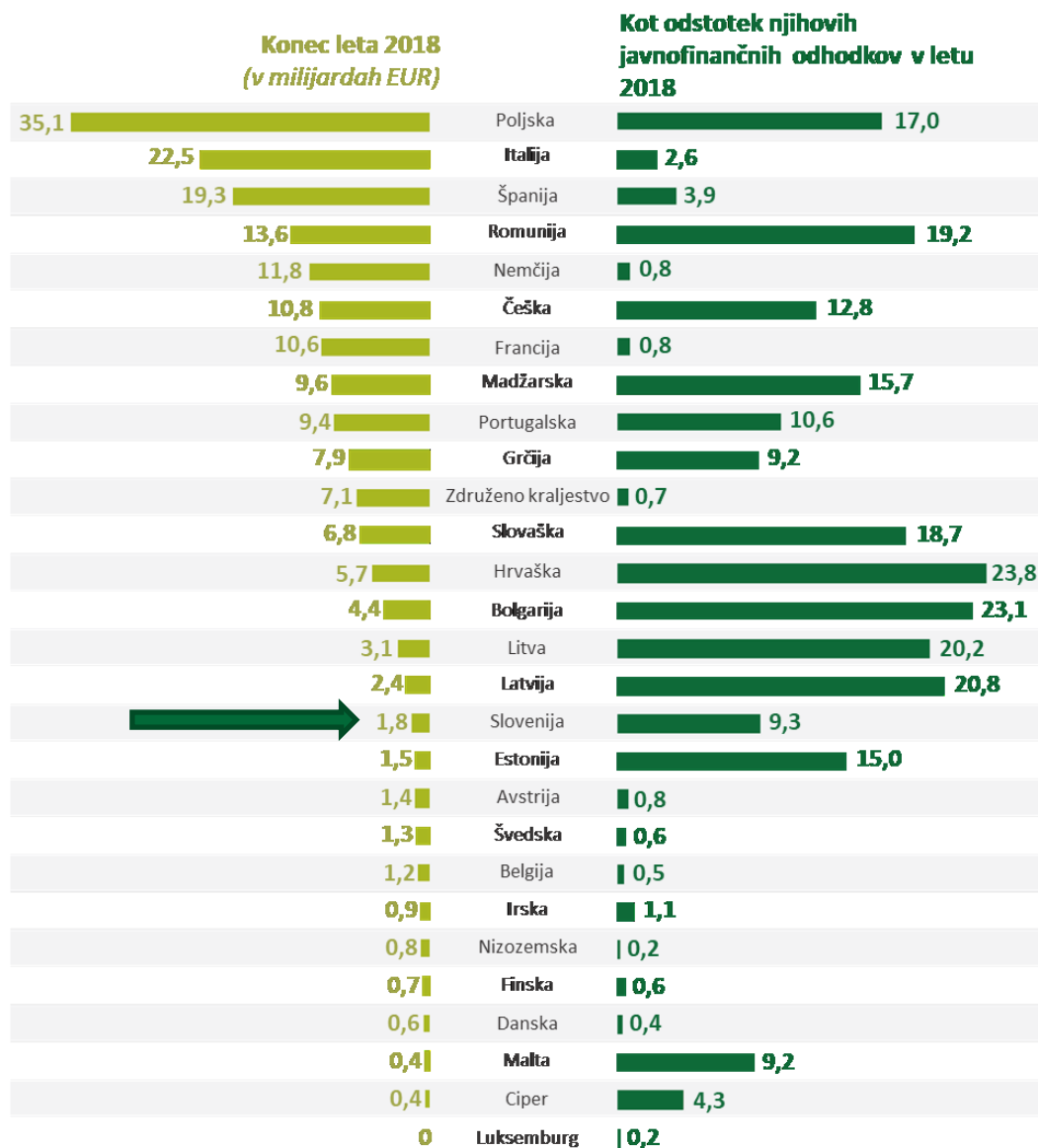
- Leta 2018 se je **število zahtevkov za povračilo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov**, ki pomenijo približno 43 % večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020, **bistveno povečalo**. To je predvsem posledica razmeroma nizke stopnje zahtevkov za izplačila v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov, ki so jih predložile države članice v prvih letih programov za obdobje 2014–2020.
- Hkrati je bilo tudi v petem letu večletnega finančnega okvira za obdobje 2014–2020 črpanje sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov počasnejše, kot je bilo načrtovano. Nekaterе države **niso izkoristile obsega načrtovanega črpanja v vrednosti 8,8 milijarde evrov**, kar je bilo uporabljeno za potrebe drugih držav, ki so porabile več od načrtovanega.

Splošne ugotovitve: stopnje črpanja sredstev ESI skladov

Stopnje črpanja sredstev evropskih strukturnih in investicijskih skladov na koncu leta 2018 in na koncu leta 2011 po državah članicah

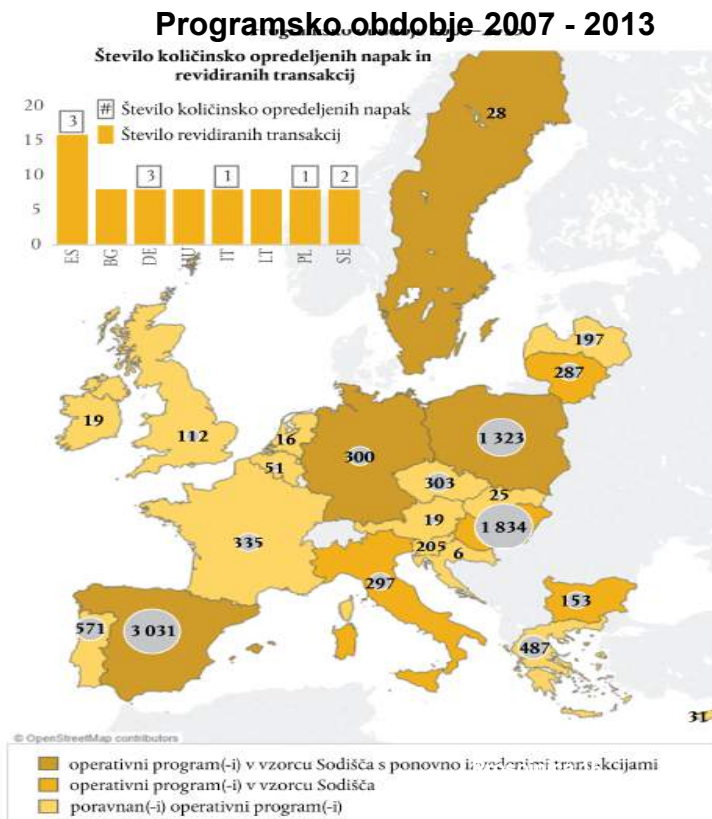
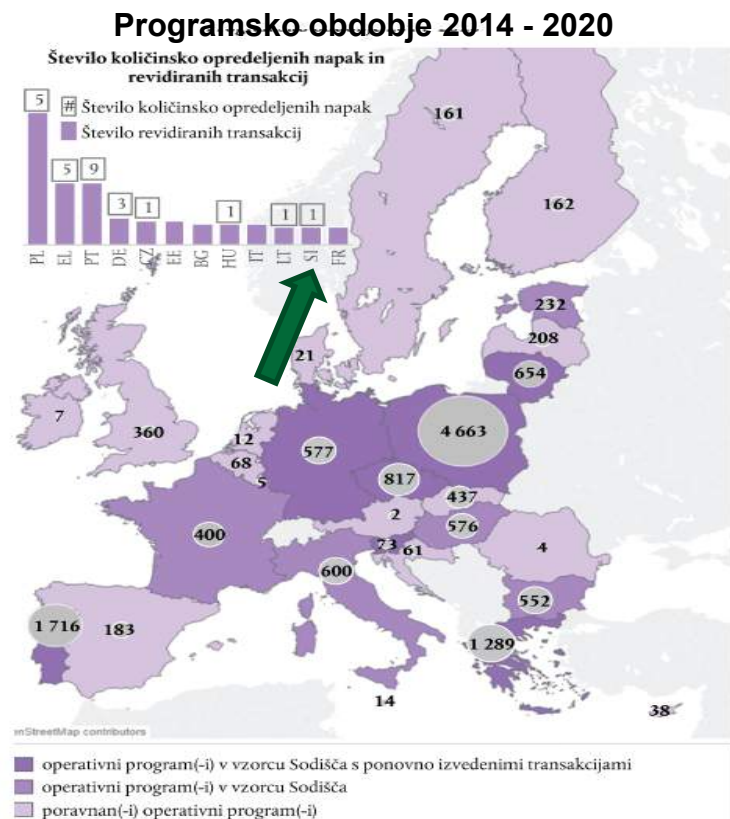

Splošne ugotovitve: prevzete obveznosti ESI skladov

Splošne ugotovitve: črpanje sredstev kohezijskih skladov in število nepravilnosti

Razčlenitev vzorca, ki ga je Sodišče izbralo izmed operativnih programov, ki jih je Komisija v letu 2018 poravnala, in število količinsko opredeljivih napak, ki jih je Sodišče odkrilo po državah članicah (zneski v krogih so prijavljeni odhodki v milijonih EUR)

ozadje z zemljevidom ©OpenStreetMap – prispevki subjektov z licenco Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 (CC BY-SA)

Splošne ugotovitve: finančno poslovanje - jamstva

- **Jamstva**, ki jih podpira proračun EU, so se v zadnjih nekaj letih **povečala**, zlasti zaradi uvedbe jamstev Evropskega sklada za strateške naložbe (EFSI) in Evropskega sklada za trajnostni razvoj (EFSD) (dejanska izpostavljenost jamstvom je konec leta 2018 znašala **92,8 milijarde EUR**).
- Zato se povečuje **izpostavljenost** proračuna EU **tveganju**. Raven izgub, ki jih pričakuje Komisija, se bo pokrila iz jamstvenih skladov, ki bodo v novem večletnem finančnem okviru združeni v **skupni sklad za rezervacije**.
- Sodišče priporoča, naj Komisija takoj po ustanovitvi skupnega sklada za rezervacije zagotovi **uspešno upravljanje** in **ažurno spremljanje** izpostavljenosti proračuna EU povezanim jamstvom ter dejansko stopnjo rezervacij izračuna na podlagi preudarne metodologije, ki temelji na priznani dobri praksi.

Splošne ugotovitve: potreben je večji poudarek na smotrnosti porabe EU

Sodišče na podlagi svoje analize izbranih programov, ki so zajemali 97 % finančnega načrtovanja za večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020, ugotavlja, da **kazalniki smotrnosti**, ki se sedaj uporabljajo za proračun EU, **ne kažejo vedno dobro dejanskega napredka** pri doseganju ciljev politike.

- Mnogo kazalnikov ni bilo dobro izbranih
- Za mnogo kazalnikov ni bilo mogoče izračunati napredka
- Za nekatere programe razpoložljivi podatki niso bili dovolj kakovostni
- Nekateri programi so imeli premalo ambiciozne cilje

Podatki, ki so dostopni, pa kažejo zgolj na **zmeren napredek** izvajanja programov.

Slovenija je edina država, ki v letu 2018 še ni vzpostavila sistema spremljanja smotrnosti izvajanja programov. To je uspela zagotoviti šele v letu 2019.

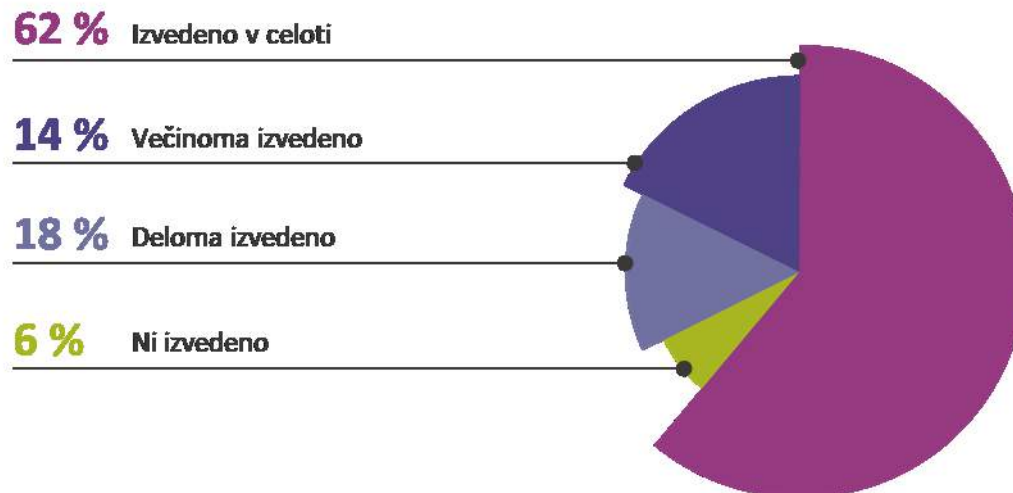
Splošne ugotovitve: potreben je večji poudarek na smotrnosti porabe EU

Razdelek večletnega finančnega okvira	Število kazalnikov		Za izračun povprečnega napredka pri doseganju cilja so se uporabljale različne metodologije*	
	Skupaj	Merljiv napredek glede na izhodišče	Na podlagi izjav o programih	Na podlagi pregleda smotrnosti programov
1A – Konkurenčnost za rast in delovna mesta	147	57	46 %	71 %
1B – Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija	87	60	31 %	40 %
2 – Naravni viri	105	54	31 %	51 %
3 – Varnost in državljanstvo	74	48	49 %	64 %
4 – Evropa v svetu	65	49	49 %	68 %
Posebni instrumenti	2	1	100 %	100 %
Skupaj	480	269		

* Vir: Letno poročilo za leto 2018, poglavje 3, odstavek 3.9.

Splošne ugotovitve: nadaljnje ukrepanje na podlagi priporočil Sodišča

- Sodišče je analiziralo **184 priporočil** iz 25 posebnih poročil, ki jih je objavilo leta 2015.
- Ugotovilo je, da so bili zaradi njegovih priporočil pogosto sprejeti posebni popravljalni ukrepi, večina v celoti izvedenih priporočil pa je bila **izvedena v dveh letih**.
- V 6 % primerov so bila priporočila izvedena le deloma, pri čemer **pomembne slabosti niso bile odpravljene**.

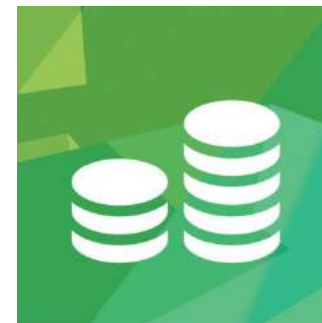
Letni poročili za leto 2018

Natančnejši pogled

Prihodki: 159,3 milijarde EUR

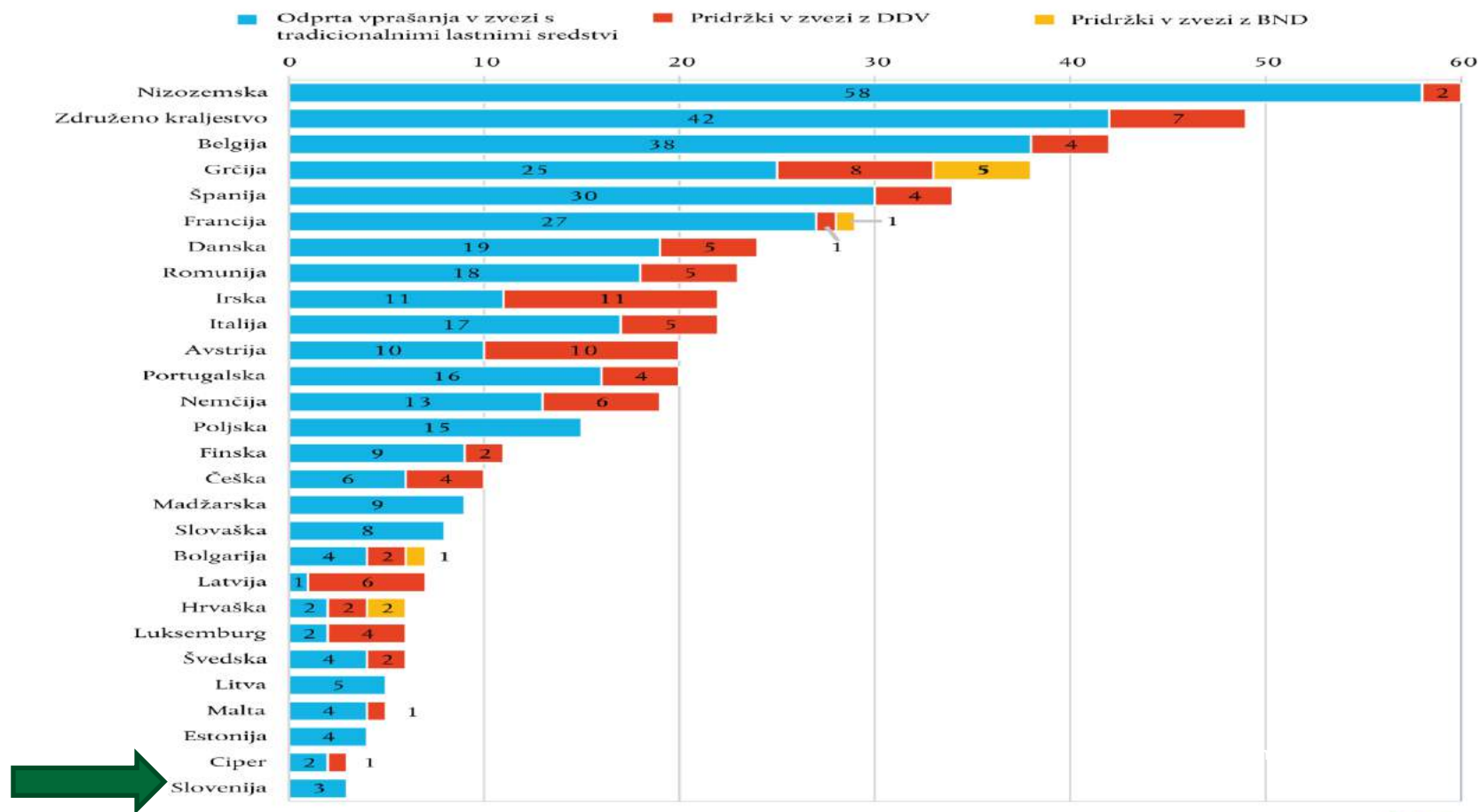
Revidirani znesek: 159,3 milijarde EUR

- Preučeni sistemi, povezani s prihodki, so bili na splošno uspešni.
- Kontrole za tradicionalna lastna sredstva (večinoma carinske dajatve) na Komisiji in v nekaterih državah članicah so bile le delno uspešne.
- Načrt inšpekcijskih pregledov Komisije za tradicionalna lastna sredstva v državah članicah ni dovolj podkrepjen s strukturirano in dokumentirano oceno tveganja.

Brez pomembne napake

Število neodpravljenih pridržkov v zvezi z BND, pridržkov v zvezi z DDV ter odprtih vprašanj v zvezi s tradicionalnimi lastnimi sredstvi po državah članicah na dan 31. decembra 2018

Konkurenčnost za rast in delovna mesta: 21,4 milijarde EUR

Revidirani znesek: 17,9 milijarde EUR

- Večina napak je povezanih s povračilom neupravičenih stroškov dela ter neposrednih in posrednih stroškov, ki so jih prijavili upravičenci v okviru različnih **raziskovalnih programov**.
- Pri oceni smotrnosti se je pokazalo, da je večina projektov na področju raziskav in inovacij dosegla pričakovane izloške in rezultate. Toda v nekaterih primerih je bil napredek le delno v skladu s cilji ali pa se izloški in rezultati niso razširjali, kot je bilo načrtovano.

Pomembne napake?	Da

Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija: 54,5 milijarde EUR

Revidirani znesek: 23,6 milijarde EUR

- K ocenjeni stopnji napake, ki jo je izračunalo Sodišče, so največ prispevali neupravičeni odhodki in projekti, sledila pa sta jim kršitev pravil notranjega trga (kršitev pravil javnega naročanja in državnih pomoči) in neobstoje bistvenih dokazil.

Pomembne napake?

Da

Naravni viri: 58,0 milijarde EUR

Revidirani znesek: 58,1 milijarde EUR

- **Kmetijstvo:** nenehne izboljšave sistemov kontrole so pripomogle k zmanjšanju stopnje napake pri neposrednih plačilih; bila so brez pomembne napake.
- **Razvoj podeželja, tržni ukrepi, okolje, podnebni ukrepi in ribištvo:** Glavni viri napak so bili:
 - neupravičeni upravičenci, dejavnosti ali stroški,
 - predložitev netočnih informacij o površinah ali številu živali,
 - neupoštevanje pravil javnega naročanja ali pravil za dodelitev nepovratnih sredstev,
 - administrativne napake.

Naravni viri skupaj

Ocenjena stopnja napake 2,4 %

Evropa v svetu: 9,5 milijarde EUR

Revidirani znesek: 8,0 milijarde EUR

Sodišče je za leto 2018 našlo:

- primere uspešnih zunanjih kontrol in
- nekaj primerov neupravičenih odhodkov in neupoštevanja pravnih in finančnih pravil za oddajo naročil.

Uprava: 9,9 milijarde EUR

Revidirani znesek: 9,9 milijarde EUR

- Sodišče kot v prejšnjih letih ni odkrilo pomembne stopnje napake, vendar je ugotovilo več slabosti v notranjih kontrolah, ki jih izvaja Komisija v zvezi s svojim upravljanjem družinskih dodatkov, ki se izplačajo uslužbencem.

Brez pomembne napake

Letno poročilo
o dejavnostih, financiranih iz 8., 9., 10. in 11. evropskega
razvojnega sklada (ERS),
za proračunsko leto 2018

Evropski razvojni skladi (ERS): 4,1 milijarde EUR

Revidirani znesek: 3,7 milijarde EUR

Pozitivno mnenje glede računovodskih izkazov in prihodkov.

Negativno mnenje glede odhodkov ERS.

Večina napak je bila povezana:

- z neupoštevanjem pravil javnega naročanja,
- z neupravičenimi odhodki,
- z režijskimi stroški, prijavljenimi kot neposrednimi stroški,
- s tem, da ni bilo dokazil.

Pomembne napake?

Da

Naloge člana Evropskega računskega sodišča

Naloge člana Evropskega računskega sodišča iz Slovenije

- **Revizije:**
- Posebno poročilo št. 05/2018: Energija iz obnovljivih virov za trajnostni razvoj podeželja (marec 2018);
- Posebno poročilo št. 24/2018: Demonstracija komercialnega zajemanja in shranjevanja ogljikovega dioksida ter inovativnih obnovljivih virov energije v EU (oktober 2018)
- Informativni dokument: Odziv EU na škandal Dieseltgate (februar 2019);
- Stabilizacija dohodkov kmetov v okviru Skupne kmetijske politike – posebno poročilo, izdano predvidoma decembra 2019;
- Zmanjševanje rizikov povezanih z uporabo pesticidov – posebno poročilo, izdano predvidoma v 1. četrletju I. 2020;
- Skrb za oprasovalce rastlin - posebno poročilo, izdano predvidoma v 2. četrletju I. 2020;
- Sistem emisijskih kuponov za emisije ogljikovega dioksida po letu 2020 - posebno poročilo, izdano predvidoma v 2. četrletju I. 2020;
- Ravnanje z odpadno plastično embalažo – posebno poročilo, izdano predvidoma v 3. četrletju I. 2020;
- **Druge naloge:**
- od 14. 06. 2018 naprej predsednik notranje revizijskega odbora;
- Predstavniki ERS v delovnih skupinah INTOSAI/EUROSAI za okoljsko revidiranje;

Kontaktni podatki

Samo JEREB
član Evropskega računskega sodišča

samo.jereb@eca.europa.eu

Evropsko računsko sodišče
12, Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg

eca.europa.eu
eca-info@eca.europa.eu
@EUAuditorsECA

EVROPSKO RAČUNSKO
SODIŠČE